TERAPÖTİK İLETİŞİM YÖNTEMİ OLARAK DİJİTAL HİKÂYE ANLATIMININ PEDİATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI: LİTERATÜR İNCELEMESİ

THE USE of DIGITAL STORYTELLING as a THERAPEUTIC COMMUNICATION METHOD in PEDIATRIC NURSING: LITERATURE REVIEW

Birgül ERDOĞAN[1], Naime ALTAY[2]

[1] Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye

[2]Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye

Teslim Tarihi:12.01.2021 **Kabul Tarihi:** 22.03.2022

Sorumlu Yazar: Birgül ERDOĞAN, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye

E-mail: b.erdogan0816@outlook.com

ÖZET

Hikâye anlatım yöntemi, sağlığın birçok alanında ve neredeyse tüm yaş gruplarında kullanıma uygun bir yöntemdir. Hikâye anlatımı, bireylerin problem çözme becerilerini ve hayal güçlerini geliştirmekte, yaratıcılıklarını desteklemekte, sosyal gelişimlerini, iletişim kurma yeteneklerini olumlu yönde etkilemekte ve terapötik iletişim yöntemi olarak kullanılmaktadır. Çocuklarla kurulan ilişkilerde ve sağlanan bakımda etkili iletişim yöntemlerinin kullanımı hemşireler açısından oldukça önemlidir. Bu çalışma, terapötik iletişim yöntemlerinden hikâye anlatımı yönteminin esas alındığı ve yönteme dijital elementlerin eklenmesiyle zenginleştirilen bir yöntem olan dijital hikâye anlatımıyla ilgili hemşirelik alanında yapılan çalışmaları, kullanım amaçlarını ve etkinliğini açıklamayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Dijital hikâye anlatımı, hemşirelik, pediatri, terapötik iletişim

ABSTRACT

The storytelling method is suitable for use in many areas of health and almost all age groups. Storytelling improves the problem solving skills and imagination of individuals, supports their creativity, positively affects their social development and communication skills, and is used as a therapeutic communication method. The use of effective communication methods in relations with children and care provided is very important for nurses. This study aims to explain the studies in the field of nursing, the purpose of use and the effectiveness of digital storytelling, which is a method based on the therapeutic communication method, which is based on the method of storytelling and supported by adding digital elements to the method.

Key words: Digital storytelling, nursing, pediatrics, therapeutic communication

GİRİŞ

İki veya daha fazla kişi arasında, sözlü ya da sözsüz olarak gerçekleşen fikir alışverişi yoluyla duyguların ve düşüncelerin ifade edilmesi olarak tanımlanan iletişim, insan deneyimlerinin temelidir. Sosyal bir davranıştır ve kişilerarası iyi bir ilişki sürdürmenin temel bileşenidir (Shurst ve Taylor, 2010). Hemşirelik için iletişim ve etkileşimin önemi, 19. yüzyılda Florence Nightingale'den başlayarak günümüze kadar, sıklıkla ele alınan bir konu olmuştur. Hemşire-hasta arasındaki etkileşimi ve iletişimi geliştirmeye yönelik yaklaşımlar ve yöntemler çeşitlilik gösterir. Pediatri hemşirelerinin diğer sağlık profesyonellerine göre çocuk hastalarla daha çok zaman geçirdiği düşünüldüğünde hastanede yatan çocukların iletişim ihtiyaçlarını karşılamak için hemşirenin rolünün oldukça fazla olduğu açıktır (Christiansen, 2010; Lambert ve Glacken, 2011; Younis, Mabrouk ve Kamal, 2015).

Çocuklarla olan ilişkide ve sağlanan bakımda etkili iletişim tekniklerinin kullanımı çok önemlidir. Çünkü çocukla kurulan iletişimin hemşirelik bakımında verilerin toplanması, planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi üzerine etkileri olabilmektedir (Shurst ve Taylor, 2010). Çocuklarla iletişim kurmak içim en sık kullanılan yöntem terapötik iletişimdir (Chapman ve Kimberly, 2009; Shurst ve Taylor, 2010). Son yıllarda çocuk hastaların bakımında terapötik iletişimin önemini vurgulayan çok sayıda çalışma yapılmıştır. Çocuk hastalarla terapötik iletişim, tüm sağlık hizmeti ortamlarında etkili; hasta merkezli bakımın anahtarı olarak giderek daha fazla vurgulanmaktadır. Pediatri hemşirelerin etkili iletişim yöntemleri konusunda kendilerini geliştirmesi yönünde çeşitli destek programları geliştirilmiştir (Chapman ve

Kimberly, 2009; Mullan ve Kothe, 2010; Radtke, Tate ve Happ, 2012).

Terapötik iletişim, iki insan arasında gerçekleşen, amaçlı, planlı, yardımcı olacak ve faydalı bir etkileşimi ifade eder (Mullan ve Kothe, 2010). Hemşirenin terapötik iletişim yöntemlerini kullanması hastasına alternatifler sunmasına, onu kendi kelimeleriyle destekleyebilmesine ya da dokunma – temas gibi sözsüz iletişim teknikleriyle hastasına etkin bakım vermesine olanak sağlar. Bu açıdan bakıldığında bu yöntem hemşirelik bakımının, değerli, takdir edilen ve yardımcı yönünü oluşturur (Svavarsdottir, Kamban, Konradsdottir ve Sigurdardottir; 2020). Pediatri hemşirelerin çocuklarla kullanabilecekleri farklı terapötik iletişim yöntemleri vardır. Bu yöntemler Şekil 1' de verilmiştir. Yöntemler içerisinde sözel ve sözel olmayan birçok teknik bulunmaktadır. Bu teknikler özellikle; veri toplama, anamnez alma ve ağır tıbbi müdahaleler esnasında dikkati başka yöne çekme amacıyla kullanılabilir. Aynı zamanda çocuğun korkuları, ilgi alanları ya da aile ilişkileri gibi birçok konuda hemşireler için bilgi verici olabilmektedir. Çocuğun duygularıyla ilgili fikir sahibi olmak için de bu tekniklerin kullanımı sağlanmakta ve özellikle açıklanması zor durumları ortaya çıkarmak için etkin bir yöntem olarak kullanılabilmektedir (Chapman ve Kimberly, 2009; Mullan ve Kothe, 2010). Pediatri hemşiresi çocuğun yaş grubuna ve yapılacak uygulamanın türüne göre terapötik iletişim yöntemi/leri belirleyebilmelidir.

Çocuk hastalarla iletişimde sık kullanılan yöntemlerden biri de hikâye anlatımıdır. Hikâye anlatımı, çocukların korkularını ve\veya bilinçli olarak baskıladığı-engellediği yönlerini açıklamak için kullanılan bir yöntemdir. Yöntem kişilerin yaşamları ve deneyimleriyle ilgili hikâyeleri temel almaktadır. İnsanların sürekli olarak gerek kendilerini gerekse başkalarına anlattıkları hikâyelerin, kişinin dünyayı anlama, diğerlerinin deneyimlerini anlamlandırma ve kimliklerini tanımlama konusunda çok güçlü etkileri vardır (Radtke ve diğerleri, 2012).

Günümüzde teknolojik olanakların artması ve internetin yaygınlaşması, hikâye oluşturma ve hikâye anlatımıyla ilgili yeni bir kavram olarak dijital hikâye kavramını gündeme getirmiştir. Teknolojik ögeleri hikâye oluşturma ve anlatım aşamalarına dahil eden bu kavram ilk kez 1990'lı yıllarda Amerika'da ortaya çıkmıştır. Yöntemin etkin ve birçok alanda uygulanabilir olması, pek çok alanda kullanımını ve hızlıca geniş kitlelere yayılımını sağlamıştır. Özellikle dijital hikayelerin oluşturulması, biçimlendirilmesi ve ulaştırılmak istenen mesajı kapsamlı olarak geniş kitlelere iletebilmesi yöntemin avantajlarındandır. Dijital hikayeler belirli bir konu ve olaylar dizisine sahip, bu olaylarla ilgili bir mesaj ya da bakış açısı taşıyan içeriklerdir (Bahadır, Tüfekci ve Çakır, 2021). Bu yönüyle klasik hikayelere benzemekle birlikte içeriğinde, ses, resim, video, müzik ve animasyon gibi ögeleri barındırmasıyla kendine özgü özelliğini oluşturur. Kullanılan birçok medya ögesi, anlatılan hikâyenin anlaşılır olma, akılda kalıcılık ve birçok mesajı birlikte paylaşma gibi özelliklerini sağlamaktadır. Bu özelliğiyle dijital hikayeler özellikle çocuklarla yapılan çalışmalarda öne çıkmaktadır.

Bu çalışma, terapötik iletişim yöntemlerinden hikâye anlatımı yönteminin esas alındığı ve yönteme dijital elementlerin eklenmesiyle zenginleştirilen bir yöntem olan dijital hikâye anlatımıyla ilgili pediatri hemşireliği alanında yapılan çalışmaları, kullanım amaçlarını ve etkinliğini açıklamayı amaçlamaktadır. Bu makalenin dijital hikâye anlatımının pediatri hemşireliğinde kullanımına yönelik gerek eğiticilere gerekse klinisyenlere fikir vereceği ve bu yönden literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Makale, Dijital Hikâye Anlatımı Nedir? ve Dijital Hikâye Anlatımının Pediatri Hemşireliğinde Kullanım Alanları olarak iki başlık altında ele alınmıştır.

Şekil 1. Terapötik iletişim yöntemleri

Dijital Hikâye Anlatımı Nedir?

Hikâye anlatımı, yüzyıllardır güçlü bir iletişim şekli olarak kabul edilmiş, hikâyeler, tarihi kayıtları, gelenekleri ve kültürü korumak için hayati öneme sahip olmuştur. Hikâye, anlatılmak istenen şeyi diğer tarafa aktarmak için oldukça güçlü bir araç olmasının yanında, anlatan kişinin de belki daha önce hikâyesinin bilmediği yönünü keşfetmesini sağlar. Hikâyeler, drama ve duygularla dolu kişisel senaryolara odaklanarak gerçekleri hayata geçirirken etkileyici ve akılda kalıcıdır (Avraamidou ve Osborne, 2009). Böylece oldukça etkin bir iletişim aracı olarak kullanılabilirler. Hikâyelerle anlatılan şeylerin hem

kişinin kendi hem de dinleyicinin belleğinde uzun zaman kalması da hikâye anlatımının oldukça iyi bir yönüdür. En temel haliyle, kişinin kendi hikâyesini anlatması, kişiliğinin temelini oluşturan benzersiz hatıralarını, ilişkilerini, başarıları ve başarısızlıklarını anlamak, daha sonra bu anlayışı paylaşılabilecek bir dile çevirmektir (Wilson, Hutson ve Wyatt, 2015). Tarihin en eski dönemlerinden beri hem sözlü hem de yazılı olarak günümüze kadar gelen hikâyelerin ilk örneklerini mağara duvarlarına işlenmiş olarak görmekteyiz. Asırlar sonra matbaanın icat edilmesiyle birlikte bu hikâyeler metinler haline getirilmiş ve basılmaya başlanmıştır (Avraamidou ve Osborne, 2009). Bugün ise dijital ve elektronik alandaki gelişmeler hikâye anlatımı için yeni olanaklar sağlamış, hikâye anlatma ve dinleme geleneği, teknolojinin birlikteliğiyle yeni bir anlam kazanmıştır (Kearney, 2011; Stacey ve Hardy, 2011; Dip, 2014). Tüm bu gelişmeler dijital hikâye anlatımını son yıllarda popüler bir kavram olarak karşımıza çıkarmaktadır.

Dijital hikâye anlatımı (DHA); eğitim, iletişim, sağlık, sosyoloji, tarih gibi çeşitli alanlarda kullanılmakta ve kullanıldığı alanlara göre farklı şekillerde tanımlanmaktadır (Avraamidou ve Osborne, 2009; Stacey ve Hardy, 2011; Reitmaier, Bidwell ve Marsden, 2011; Hung, Hwang ve Huang, 2012; Lambert, 2013; Wilson ve diğerleri, 2015; Alexander, 2017). Kearney (2011) dijital hikâye anlatımını, "Görüntüler, ses, müzik, video gibi çeşitli dijital multimedyayı kullanarak, genellikle güçlü duygusal içerikli bir hikâye anlatma fikridir." olarak tanımlamaktadır (Kearney, 2011). Rieger (2018), "Kişilerin zorlayıcı ve hayatlarını etkileyen deneyimlerini açıklamak için, sesler, resimler ve videoların analizleriyle oluşturulan, 3-5 dakikalık görsel ögeler içeren anlatım türüdür." olarak açıklamaktadır (Rieger, West ve Kenny. 2018).

Wawro (2012)' ya göre dijital hikâyelenin oluşturulmasında 6 aşama vardır (Şekil 2). Bunlar; Hikâye metnini yazma, ses kaydı, görselleri toplama, ses ve resimleri düzenleme, efektleri ekleme ve yayınlamadır.

- Hikâye Metnini Yazma; Bireysel çalışma ya da grup çalışması şeklinde çocuğun anlattığı hikâye yazılı hale getirilir, metin gözden geçirilir ve son hali verilir.
- Ses Kaydı; Hikâye sahibi hikayesini kendisi seslendirir, seslendirdikten sonra ses üzerinde gerekli düzenlemeler yapılır ve kayıt alınır.
- Görselleri Toplama: Hikâyeyle ilgili olan görseller (resim, fotoğraf, video, animasyon
- vb.) çeşitli kaynaklardan araştırılıp bilgisayar ortamına kaydedilir. Çocuk isterse resim ve videoları dijital kamera kullanarak çekebilir. Daha sonra bu resim ve videolar üzerinde gerekli düzenlemeler yapılabilir.
- Ses ve Görüntülerin Düzenlenmesi: Hikâyenin seslendirilmiş hali sistematik bir sıra ile resim ve videolarla birleştirilerek dijital hikâye haline getirilir.
- Efektlerin Eklenmesi: Hikâyedeki resim ve videolara, kullanılan yazılım programlarıyla geçiş efektleri, arka fon müziği gibi anlatımı kuvvetlendirecek bazı özel efektler eklenebilir.
- Yayınlama: Montajdan sonra çalışmayı oynatılabilir bir film dosyasına aktarılır. Oluşturulan dijital hikâye, internette yayınlanabilir, CD/DVD'ye çekilebilir, hastane veya sınıf ortamında izlenebilir (Wawro, 2012).

Şekil 2. Dijital hikâye oluşturma aşamaları

DHA, çocuklara kendi hikayelerini oluşturma sürecinde, içeriklerini nasıl oluşturacakları konusunda düşünme fırsatı verir. Hikayeler oluşturulurken; Windows Movie Maker, Windows Photo Story, Podium, iMovie gibi yazılımlar ve Web 2 uygulamaları kullanılabilir (Wawro, 2012). Yapılan bu mini filmlerle izleyicilere çok sayıda içerik aktarımı yapılabilir. Bunlar izleyicilere sadece bilgiler değil, aynı zamanda beceriler, duygular, düşünceler ve tutumlarla ilgili fikir de verir. Yine bu içeriklerle izleyiciler ile anlatıcılar arasında güçlü bir bağlantı oluşturulur (Davies ve Taronna, 2012). Günümüzde hızla gelişen dijital teknoloji, araştırmacılar, kullanıcılar ve diğer sağlık-araştırma üyeleri için önemli potansiyele sahip yeni araştırma yaklaşımları sunmaktadır. Son yıllardaki

teknolojik gelişmeler, bilgili ve çağdaş bir araştırmacı olmanın ne anlama geldiğinin tanımını hızla değiştirmiş ve bilim insanlarını teknoloji temelli çalışmalara yöneltmiştir (Shelby-Caffey, Úbéda ve Jenkins, 2014; Rieger ve diğerleri, 2018). Literatür incelendiğinde dijital hikaye anlatımının kullanıldığı çalışmaların; çocuklar (Mouchtari, Meimaris, Gouscos ve Sfyroera, 2015; Van Galen, 2017), adölesanlar (Christiansen, 2011; Willis, Frewin, Miller, Dziwa, Mavhu ve Cowan, 2014; Wijnen ve Wildschut, 2015; DiFulvio, Gubrium, Fiddian-Green, Lowe ve Del Toro-Mejias, 2016), yetişkinler (Stacey ve Hardy, 2011; Njeru ve diğerleri, 2015; Rosas ve diğerleri, 2015) ve yaşlılar (Stenhouse, Tait, Hardy ve Sumner, 2013; Jenkins, 2015) olmak üzere neredeyse tüm yaş gruplarında çalışıldığı görülmüştür. Yöntem eğitimde empatiyi geliştirmek, kalıcılığı artırmak, kronik ya da tedavisi uzun sürecek hastalığı olan çocuklarda bakımı ve psikolojik iyi olma halini desteklemek, ailelere bilgilendirme ve sosyal destek olmak gibi çeşitli amaçlarla kullanılmıştır.

DHA'nın Pediatri Hemşireliğinde Kullanım Alanları

DHA yönteminin kullanımıyla ilgili ilk çalışmalar 1990'lı yıllarda yapılmış olsa da yöntemin hemşirelikte kullanımı oldukça yenidir. Yöntemin hemşirelik alanında ilk olarak hemşirelik öğrencilerinin eğitimi esnasında kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmalar 2010 yılından sonra yapılmaya başlanmış, sonrasında hemşirelik bakımında kullanımına geçilmiştir (Kearney, 2011; Dip, 2014; Wilson ve diğerleri, 2015). Bu çalışmada DHA yönteminin pediatrik hasta bakımında, pediatri hemşireliğinin öğretiminde ve aile-ebeveyn eğitiminde kullanımıyla ilgili bilgiler verilecektir.

Pediatrik Hasta Bakımında Kullanımı

Hemşirelik bakımı ve sunumu, özellikle çocuklar, yaşlılar, kronik hastalar gibi gruplar ve ölümcül hastalıklar, hayatı tehdit edici koşullar gibi durumlarla karşı karşıya kalan kişilerde çok önemlidir. Özellikle çocukların bakım gereksinimlerinin fazlalığı pediatri hemşireliğini özel bir alan olarak incelemeyi gerktirmektedir. Pediatri hemşireliği literatüründe, empatik ve holistik yaklaşımın, çocukların tedavi sonuçları ve pediatri hemşiresinin klinik yeterlilik düzeyi arasında pozitif bir ilişki olduğu gösterilmektedir. Bu bakım eylemleri stresi ve kaygıyı azaltarak, çocukların tedavi uyumunu kolaylaştırmaktadır (Siu, 2018). DHA yönteminin pediatri hemşireliği bakımında, özellikle hasta ve ailesini tanıma, anlama, terapötik iletişim kurma ve veri toplama aracı olarak kullanıldığı ve hemşirelik bakım sürecini hızlandırarak pediatri hemşirelerine katkı sağladığı belirtilmiştir (Liu, Zhou, Lu ve Sun, 2014; Şimşek, 2015). Pediatri hemşiresi için hasta hikâyeleri; hastalarla paylaşılan anlayışı kolaylaştırma, hastalara bireysel ve şefkatli bir bakım planı tasarlamak için yararlı veriler sağlama ve terapötik iletişime geçme anlamında oldukça yararlıdır (Liu, Zhou, Lu ve Sun, 2014; Şimşek, 2015; Turgut ve Kışla, 2015; Svavarsdottir ve diğerleri, 2020). Pediatrik hasta bakımında DHA yönteminin kullanımı, hasta-hemşire etkileşimini artırarak iletişimi kolaylaştırmakta, çocukların baş etme yeteneklerini artırmakta ve tedavi sürecini olumlu etkilemektedir. Akard ve ark (2015), onkolojik sorunu olan palyatif bakım hastası 28 adolesan ve aileleri ile yaptıkları çalışmada, DHA yönteminin duygularını ifade etme ve baş etme yeteneklerini geliştirme üzerine etkileri değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda uygulama grubu ve kontrol grubu karşılaştırılmış ve DHA yönteminin çalışma grubunda fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik hallerinin ve baş etme yeteneklerinin kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde iyi olduğu belirtilmiştir. Yine çalışma sonucuna göre palyatif dönemde ki hastalarda, hemşirelik bakımının etkinliğinin ve yaşam kalitesinin arttığı, ağrı yönetimin daha iyi sağlandığı tespit edilmiştir (Akard ve diğerleri, 2015). Dijital hikâye anlatma yönteminin bakımda kullanımı hasta-pediatri hemşiresi arasındaki iletişimin kurulmasına katkı sağlayarak bakım sürecini olumlu etkiler (Chapman ve Kimberly, 2009). Terry (2012) tarafından yapılan çalışmada dijital hikayelerin, klinik çalışanları ve hastalar arasındaki iletişimi çevrimiçi tartışmalarla güçlendirdiği belirtilmiştir. Klinik çalışanlarında; hizmet sunumu ve hemşirelik bakımını iyileştirmek için faydalı olan empati, içgörü ve anlayış geliştirmeye de yardımcı olduğu ifade edilmiştir (Terry, 2012). Laing ve arkadaşları (2017) tarafından 12 sağlık çalışanıyla yapılan çalışmada, sağlık çalışanlarına önce çocuk ve adölesan onkoloji hastaları tarafından hazırlanan dijital hikayeler izletilmiş, sonrasında odak grup tartışması yapmıştır. Katılımcılar, izledikleri hikâyelerin çocuklar ve aileleriyle iletişim kurmak için anlamlı bir yol gösterici olduğunu ve sağlık hizmetlerindeki bakım rollerini hatırlattığını söylemiştir. Dijital hikâye anlatıcılığını bakımlarına eklemeyi hasta bakım uygulamalarını iyileştirmek, sağlık eğitimi ve sürdürülebilir bir işgücünün sağlanması açısından memnuniyetle karşılamışlardır (Laing, Moules, Estefan ve Lang, 2017a).

Dijital hikâyeler aracılığıyla çocukların hastalık süreçlerini ve yaşadığı deneyimleri başkalarına

anlatarak görüşlerini dile getirdiği, bu durumun onlarda gerilim ve stresi azalttığı tespit edilmiştir (Chapman ve Kimberly, 2010; Radtke ve diğerleri, 2012; Wilson ve diğerleri, 2015). Böylece dijital hikâyeler, psikolojik rahatlık ve iyiliği sağlamak için kendini yansıtma ve kendi deneyimlerini kendilerine hatırlatmak açısından çocuklar için iyi bir araçtır (Christiansen, 2011; Willis ve diğerleri, 2014). Laing ve ark. tarafından 2017 yılında yapılan bir çalışmada, 16 adolesana, dijital hikâye anlatma yöntemi konusunda eğitim verilmiş bir araştırma görevlisi yardımıyla dijital hikâyeler hazırlamaları istenmiştir. Hikâyelerin tamamlanmasının ardından yapılan röportajda adolesanlar, dijital hikâyelerin başkalarının kanser deneyimlerini anlamak ve kendi deneyimlerini anlatmak için bir yol olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmada bazen travmatik deneyimlerin beklenmedik terapötik etkilere dönüşebildiği, geçmişteki olumsuz deneyimlerle uzlaşmanın bir yolu olduğu ifade edilmiştir. Çalışmanın sonucunda adolesan onkoloji hastalarının tedavi ve bakımında DHA yöntemi, psikososyal olumsuzlukları azaltmak için umut vaad eden bir yöntem olarak gösterilmiş, dijital hikâyelerin klinik uygulamaya dahil edilmesi ve takip programlarının geliştirilmesi önerilmiştir (Laing, Moules, Estefan ve Lang, 2017b).

Dijital hikayelerle birlikte çocuklara, kendi deneyimlerini gözden geçirme, paylaşma, kendileri ve ailelerine bir hatıra oluşturma, kendileriyle ortak deneyim yaşayan çocuklarla etkileşimde olma olanakları sunulur (Willis ve diğerleri, 2014; Rosas ve diğerleri, 2015). Bu da bireylerin sosyalleşmesi, kendini değerli hissetmesi ve ruhsal iyilik halinin artmasına katkı sağlamaktadır. Willis ve arkadaşları (2014), 12 HIV pozitif adölesana dijital hikâye anlatımı yoluyla narrative terapi uygulamış, terapilerde adolesanların duygularını ifade etmeleri ve kendi hikayelerini oluşturmaları istenmiştir. Çalışmaya katılan adolesanlar, bu çalışmayla birilerine öncülük ettikleri için gurur duyduklarını, dijital hikâye anlatım sürecinde fotoğrafçılık, film hazırlama ve hikâye anlatımı konularında kendilerini geliştirdiklerini, bunun kendilerine olan güvenlerini ve inançlarını artırdığını açıklamışlardır. Hazırlanan filmlerin kullanımı konusunda bazı adolesanları bireysel deneyimlerinin topluma faydalı olacağını düşünüp eğitim aracı olarak kullanılması istemiştir. Sonuç olarak adolesanlar tarafından hazırlanan tüm filmler, HIV pozitif adolesanların karşılaştığı zorluklar konusunda literatüre zengin veriler sağlamış ve çalışmaya katılan tüm adölesanlar için olumlu gelişmeler meydana getirmiştir (Willis ve diğerleri, 2014). Tüm bu çalışmalar doğrultusunda, pediatri hemşiresinin DHA yöntemini terapötik iletişim aracı olarak hemşirelik bakımına entegre etmesinin, bakım kalitesini ve hasta memnuniyetini artıracağı söylenebilir.

Pediatri hemşireliğinin öğretiminde kullanımı

Hemşirelik öğretimi, hemşirelik öğrencilerine, bilişsel, duyusal ve psiko-motor boyutta bilgi, beceri ve tutum kazandırmayı hedefleyen, teorik ve klinik alt yapıya sahip bir eğitimdir. Hemşirelik öğretiminde klinik uygulamalar, oldukça karmaşık ve kritik süreçlerden oluşan ve öğrenmenin önemli bir kısmının sağlandığı uygulamalardır (Arslan, Şener ve Cangür 2018). Öğretimin büyük kısmını kliniklerde geçiren öğrenciler için klinik süreçlerinin verimli ve yeterli olması profesyonel kimliklerinin ve mesleki yeterliliklerinin gelişmesi için oldukça önemlidir. Bazı durumlarda klinik öğrenme ortamları öğrenciler için zorlayıcı olabilmekte, stres ve anksiyete oluşturabilmektedir (Çınar ve Boztepe 2021; Top ve Kulakaç 2020). Özellikle pediatri klinikleri, spesifik bilgi ve beceri gerektirdiği, çocuk ve aileye özgü bakım-iletişim yöntemleri içerdiği için pediatri öğrencileri açısından daha zorlayıcı olabilmektedir (La Sala ve diğerleri, 2019). Literatürde, hemşirelik öğrencilerinin en fazla stres ve anksiyete deneyimlediği kliniklerin pediatri klinikleri olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur (Lassche ve diğerleri, 2013). Pediatri hemşireliği öğrencilerinin bu deneyimlerinin nedenleri, yeni doğana bakım vermek, çocuk ve aileyle iletişime geçememek, çeşitli uygulamalarda (ilaç hesaplamaları, bakım prosedürleri gibi) hata yapmak ve çocuğa zarar vermek olabilmektedir.

Özellikle, karmaşık ve zorlu olan klinik eğitim ve kliniğe adaptasyon süreçlerinin olduğu pediatri hemşireliği eğitiminde yansıtıcı analiz önemli bir öğrenme yaklaşımıdır. Yansıtıcı analiz, uygulama yoluyla öğrenmede bilinen ve literatürde kabul görmüş en yaygın eğitim stratejilerinden birisidir (Asselin, Schwartz-Barcott ve Osterman, 2013; Urstad ve diğerleri, 2018). Hikâye anlatımının uygulamada yansıtma yöntemini kullanarak kalıcı öğrenmeyi teşvik ettiği gösterilmiştir. Literatürde bu yöntem yükseköğretim de güçlü bir eğitim aracı olarak görülmektedir. Geleneksel öğretim yöntemlerine alternatif olarak, eleştirel düşünme, problem çözme, sorumluluk alma, yaratıcı düşünme, dijital okuryazarlık, iş birliği ve iletişim gibi anlamlı öğrenmeyi destekleyen ve öğrenmenin değişen özelliklerini ele alan etkili ve ilginç öğretim yöntemlerinin kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle, dijital hikâye anlatımı, pediatri hemşirelik eğitiminde eğitimcilerin öğrenme hedeflerini tam olarak

gerçekleştirmek için eğitimciler tarafından seçilen önemli yöntemlerdendir (Denis, 2011).

Dijital hikâye anlatımının pediatri hemşirelik eğitiminde kullanılması hasta, hemşire ve öğrencilerin kendi deneyimlerini hikayelerle paylaşma gücünün tanınmasıyla büyümüştür (Jeffiries ve diğerleri, 2013). Dijital hikayelerin ses, metin ve anlatıdan oluşan videoları, bir kişinin öyküsünün görsel ve anlatısal olarak dijital kaydını oluşturma, kişinin hikayesini yansıtma, anlama, diyalog ve yorumlamalar için bir fırsat sunar, düşünme ve eylemlerini etkiler. Bu yenilikçi teknoloji hastane ve okul ortamlarında öykülerin dijital ortamda hazırlanması, öğrencilere izletilmesi ve öğrencilerle videolar hakkında konuşulması, hikayelerin yorumlanması şeklinde uygulanır (Jeffiries ve diğerleri, 2013; Eggenberger ve Sanders, 2016). Rol yapma, yansıtıcı analiz ve hemşire hasta senaryolarının vakalarla tartışılması gibi çeşitli hikâye anlatım yöntemleri pediatri hemşirelik eğitiminde kullanılmaktadır (Eggenberger ve Sanders, 2016). Dijital hikayelerin, hemşirelik öğrencilerinin dikkatini bir başkasının yaşadığı deneyimlere çekerek öğrenmeye teşvik ettiği ve eğitimin kalıcılığını artırdığı ifade edilmektedir (Siu, 2018). Wood ve Paliadelis (2016) tarafından yapılan çalışmada, 92 son sınıf hemşirelik öğrencisinden hemşirelik eğitimi boyunca yaşadıkları iki klinik deneyimi dijital hikayeler ile anlatmaları istenmiş ve bu olaylar hakkında tekrar düşünmeleri sağlanmıştır. Bu öğrencilere klinik deneyimlerini nasıl edindikleri sorulmuş, deneyimlerini tekrar yorumlayarak hemşire olduklarında klinik olaylara nasıl tepki verebileceklerini hayal etmeleri istenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre dijital hikâye anlatım yönteminin, birinci sınıf müfredatlarından itibaren uygulanmasının öğrencileri uygulamaya hazırlama, uygulamaya geçme ve çalışmaya hazır olma konusundaki olumlu bir etken olacağı ifade edilmiştir (Wood ve Paliadelis, 2016).

Dijital hikayeler, öğrencilerin yansıtıcı analiz yapmasına katkı sağlayarak, öğrenilen bilgilerin deneyimleriyle ilişkilendirmesini, kendisini ve başkalarını daha derinden anlamasını kolaylaştırır. Bu da hasta merkezli uygulamaya katkı sağlar. Christiansen (2011) tarafından yapılan fenomenografik çalışmada, hastalara ait dijital hikayelerin hemşirelik öğrencilerinin öğrenme deneyimleri üzerine etkileri araştırılmıştır. Çalışmada dijital hikayeler, öğrenme kaynağı olarak öne çıkmıştır, ayrıca duygusal, yansıtıcı ve dönüştürücü bir deneyim olarak ele alınmıştır. Çalışma sonucunda dijital hikayelerin, öğrencilerde duygusal bağlılığı ve refleksif düşünceyi desteklediği, dönüşümsel öğrenmeyi ve hasta merkezli uygulamayı artırdığı bulunmuştur (Christiansen, 2011).

İncelenen çalışmalar doğrultusunda, hasta merkezli bakım ve terapötik iletişimin çok önemli olduğu pediatri kliniklerinde, pediatri hemşireliği öğrencileri için DHA yönteminin kullanımı önerilmektedir. Özellikle pediatri hemşireliği öğrencilerinin en zorlandıkları alanlardan olan çocuk ve ebeveyn-aile ilişkileri alanında uygun iletişim geliştirebilmesi nedeniyle yöntemin kullanımının oldukça yararlı olacağı görülmektedir. Yöntemin kullanımıyla, öğrencilerin klinikte yaşadıkları olumsuz deneyimleri en aza indirerek daha iyi bir eğitim ve bakım ortamı sağlanacaktır.

Aile ve Ebeveyn Eğitiminde Kullanımı

Yapılan araştırmalar ailelerin, sevdikleri kişi hakkında hemşireden bilgi ve güvence alma, diğer aile üyeleriyle yakınlıklarını sürdürebilme gibi ihtiyaçları olduğunu tespit etmiştir. Özellikle çocuk hastalara nitelikli bir hemşirelik bakımı verilebilmesi için aile ve ebeveynlerin tüm sürece dahil edilmeleri gerekmektedir. Bu durumda aileler ile iletişim kurmak ve aileleri desteklemek pediatri hemşirelerinin görevlerindendir. Holistik ve küresel bakımın hedeflendiği hastanelerde aile hemşireliği uygulamalarını geliştirilmektir (Eggenberger ve Sanders, 2016). Araştırmacılar aileyi bakıma entegre eden, bakıma katılma konusundaki isteklerini artıran ve hemşirelerin aileler ile iletişimini geliştiren uygulamalar sunmaktadır (Wood ve Paliadelis, 2016). Araştırma ve uygulama arasındaki boşluğu azaltmak ve aile hemşireliği uygulamalarında ileri düzeyde başarı sağlamak için akademisyen ve klinisyen hemşirelerin işbirliği yaparak bu süreci yönetmeleri desteklenmekledir. Dijital hikâye anlatıcılığının pediatri hemşireliği eğitiminde kullanılması ile ortaya çıkan yenilikçi teknoloji hastane ortamlarında pediatri hemşirelerin eğitimi için kullanılabileceği gibi pediatri hemşiresi-aile ilişkisini ilerletme aracı olarak da kullanılabilir (Denis, 2011).

DHA yönteminin kullanımında pediatri hemşiresi, ebeveynlerin ve aile ile iş birliği içerisinde çocuğun kendi dijital hikayesini oluşturma sürecine rehberlik edebilir ve oluşturulan dijital hikayeyle çocuğun kendini ifade etmesini destekler. Yöntem kullanımında ebeveynler genellikle bir danışman olarak hareket etmelidir (McCarthy ve Sebaugh, 2012). Dijital hikâye anlatımı uygulamasına ebeveynlerin dahil edildiği bir çalışma yapan Ruland ve arkadaşları, ebeveynlerle bir ön görüşme yapmış, yöntemde kullanılacak materyalleri çocukları için uygunluk ve anlaşılırlık yönünden gözden geçirmelerini istenmiştir. Fakat çalışma sonucunda ebeveynlerin problemi algılamalarının ve probleme yönelik görüşlerinin

çocuklarını etkileyebileceği ifade edilmiştir. Bu sebeple çocukların dijital hikayesini oluştururken pediatri hemşiresi ebeveynlerin tutumu konusunda çok dikkatli olmalıdır (Ruland, Starren ve Vatne, 2008). Ebeveynler, hazırlanan hikayelerde belirli hatıraları teşvik ederek diğerlerini göz ardı edebilir ve bu durum çocukların anılarını önemli ölçüde etkileyebilir. Dahası, yeni sorunlar ortaya çıktığında yeni çözümler yerine alışılmış çözümler seçerek değişime direnç gösterilebilir. Pediatri hemşiresi, DHA yöntemi kullanımına önce çocukla başlamalı ve aileye doğru ilerlemelidir. Burada aile danışman olarak rol oynamalı, çocuğun hikayesini geliştirmeye öncelikli olarak dahil edilmemelidir (Peterson, Cousino, Donohue, Schmidt ve Gurney, 2012).

Pediatri hemşireleri, DHA yöntemini aileler için de kullanabilmektedir. DHA yöntemini kullanan aileler, kendi hikayelerini oluşturarak, mevcut duruma ve klinik koşullara daha çabuk oryante olabilmektedir. Sandra ve Marita (2016) tarafından yapılan çalışmada yoğun bakım ünitesinde hastası bulunan hasta yakınlarına dijital hikâye anlatımı yöntemi ile ön test-son test uygulamalı bir pilot çalışma yapılmıştır. Çalışma verilerine göre DHA yöntemi kullanılan aileler, hastalıktan kaynaklanan sorunları hemşirelerle daha kolay paylaşabilmiş ve hemşirelerden destek almışlardır. Aynı zamanda hastalık ve hastane süreciyle ilgili bilgi ve becerileri artmış, hemşirelerle aralarındaki güven duyguları gelişmiştir (Eggenberger ve Sanders, 2016). İncelenen çalışmalar doğrultusunda, pediatri hemşirelerinin tüm hemşirelik süreçlerine aile ve ebeveynleri dahil etmelerinin gerekliliği görülmektedir. DHA kullanımı, özellikle ailelerin pediatri hemşireleriyle iletişim ve kliniğe oryantasyon aşamalarında, hemşirelik bakımının kalite ve niteliğini artıracaktır. Bu sebeple DHA yöntemi, pediatri hemşirelerinin çocuklarının hastalık ve hastane süreçlerinde ailelere destek olmak için bakımlarında kullanabilecekleri bir yöntem olarak oldukça faydalıdır.

SONUÇ

Yapılan incelemede dijital hikâye anlatımının daha çok iletişim ve eğitim bilim alanlarında kullanıldığı görülmektedir. Pediatri hemşireliği alanında ise, yurtdışında çok az sayıda çalışmaya ulaşılmış, ülkemizde konuyla ilgili herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Pediatri hemşiresinin eğitici, bakım verici, destek sağlayıcı ve savunucu rolleri düşünüldüğünde dijital hikâye anlatımının pediatri hemşireliği eğitiminde ve pediatri kliniklerinde kullanılmasının oldukça yararlı olacağı açıktır. Konuyla alakalı ulaşılan kaynaklarda yöntemin faydalarına yönelik birçok sonuç tespit edilmiş ve ulaşılan sonuçlar farklı boyutlarıyla paylaşılmıştır. Bu sonuçlara göre DHA yönteminin pediatri hemşireliğinde, terapötik iletişim kaynağı ve çocuk-hemşire arasında olumlu bir iletişim yöntemi olduğu, yöntemin pediatri hemşireliğinin tüm süreçlerine entegre edilmesinin hemşirelik bakım kalitesini artıracağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

Akard, T. F., Dietrich, M. S., Friedman, D. L., Hinds, P. S., Given, B., Wray, S., & Gilmer, M. J. (2015). Digital storytelling: An innovative legacy-making intervention for children with cancer. *Pediatric Blood & Cancer*, 62(4), 658-665.

Alexander, B. (2017). *The New Digital Storytelling: Creating Narratives with New Media--Revised and Updated Edition*. Abc-clio.

Arslan, S., Şener, D. K., & Cangür, Ş. (2018). Pediatri hemşireliği öğrencileri klinik rahatlık ve endişe değerlendirme aracının geçerlik ve güvenirliği. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 61-66.

Asselin, M. E., Schwartz-Barcott, D., & Osterman, P. A. (2013). Exploring reflection as a process embedded in experienced nurses' practice: a qualitative study. *Journal of Advanced Nursing*, 69(4), 905-914.

Avraamidou, L., & Osborne, J. (2009). The role of narrative in communicating science. *International Journal of Science Education*, 31(12), 1683-1707.

Bahadır, H., Tüfekci, A., & Çakır, H. (2021). Dijital hikâye anlatımının disiplinlerarası öğretim bağlamında kullanım durumları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 635-654.

Chapman, K. B. (2009). Improving communication among nurses, patients, and physicians. *The American Journal of Nursing*, 109(11), 21-25.

Christiansen, A. (2011). Storytelling and professional learning: A phenomenographic study of students' experience of patient digital stories in nurse education. *Nurse Education Today*, 31(3), 289-293.

Christiansen, E. D. (2010). Adolescent Cape Verdean girls' experiences of violence, incarceration, and deportation: Developing resources through participatory community-based groups. *International Journal of Intercultural Relations*, 34(2), 127-140.

Çınar, S., Ay, A., & Boztepe, H. (2021). Pediatri hemşireliği eğitiminde standart hasta kullanımı. *Sağlık ve Toplum*, 31(1), 39-46.

Davies, M. G. (Ed.). (2012). *New trends in early foreign language learning: The age factor, CLIL and languages in contact. Bridging research and good practices*. Cambridge Scholars Publishing.

Denis, P. (2011). Case study: Memory work with children affected by HIV/AIDS in South Africa. *In the Oxford Handbook of Oral History* (pp. 159-169). Oxford University Press, Oxford.

DiFulvio, G. T., Gubrium, A. C., Fiddian-Green, A., Lowe, S. E., & Del Toro-Mejias, L. M. (2016). Digital storytelling as a narrative health promotion process: Evaluation of a pilot study. International Quarterly of Community Health Education, 36(3), 157-164.

Eggenberger, S. K., & Sanders, M. (2016). A family nursing educational intervention supports nurses and families in an adult intensive care unit. *Australian Critical Care*, 29(4), 217-223.

Ellis, L., Gergen, J., Wohlgemuth, L., Nolan, M. T., & Aslakson, R. (2016). Empowering the "cheerers": role of surgical intensive

care unit nurses in enhancing family resilience. *American Journal of Critical Care*, 25(1), 39-45.

Hung, C. M., Hwang, G. J., & Huang, I. (2012). A project-based digital storytelling approach for improving students' learning motivation, problem-solving competence and learning achievement. *Journal of Educational Technology & Society*, 15(4), 368-379.

Jeffries, P. R., Rose, L., Belcher, A. E., Dang, D., Hochuli, J. F., Fleischmann, D., ... & Walrath, J. M. (2013). A clinical academic practice partnership: a clinical education redesign. *Journal of Professional Nursing*, 29(3), 128-136.

Jenkins, T. (2015). Digital Words of Wisdom? *Cultural Science Journal*, 8(2), 43-62.

Kearney, M. (2011). A learning design for student-generated digital storytelling. *Learning, Media and Technology*, 36(2), 169-188.

Kirk, C., & Pitches, J. (2013). Digital reflection: Using digital technologies to enhance and embed creative processes. *Technology, Pedagogy and Education*, 22(2), 213-230.

Lambert, J. (2013). *Digital storytelling: Capturing lives, creating community*. Routledge.

Lambert, V., Glacken, M., & McCarron, M. (2011). Communication between children and health professionals in a child hospital setting: A child transitional communication model. *Journal of Advanced Nursing*, 67(3), 569-582.

Laing, C. M., Moules, N. J., Estefan, A., & Lang, M. (2017a). "Stories take your role away from you": understanding the impact on health care professionals of viewing digital stories of pediatric and adolescent/young adult oncology patients. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*, 34(4), 261-271.

Laing, C. M., Moules, N. J., Estefan, A., & Lang, M. (2017b). Stories that heal: understanding the effects of creating digital stories with pediatric and adolescent/young adult oncology patients. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*, 34(4), 272-282.

Lassche, M., Al-Qaaydeh, S., Macintosh, C. I., & Black, M. (2013). Identifying changes in comfort and worry among pediatric nursing students following clinical rotations. *Journal of Pediatric Nursing*, 28(1), 48-54.

Liu, Y., Zhou, Y. T., Lu, H., & Sun, J. (2014). A preliminary study on the application of storytelling among hospice care interest group. *International Journal of Nursing Sciences*, 1(1), 75-78.

Matthews, J. (2014). Voices from the heart: the use of digital storytelling in education. *Community Practitioner*, 87(1), 28-31.

McCarthy, P. G., & Sebaugh, J. G. (2011). Therapeutic scrapbooking: A technique to promote positive coping and emotional strength in parents of pediatric oncology patients. *Journal of Psychosocial Oncology*, 29(2), 215-230.

Mouchtari, E., Meimaris, M., Gouscos, D., & Sfyroera, M. (2015). Learning and intergenerational communication through digital storytelling in the first grades of primary school. *Cultural Science Journal*, 8(2), 63-77.

Mullan, B. A., & Kothe, E. J. (2010). Evaluating a nursing communication skills training course: The relationships between self-rated ability, satisfaction, and actual performance. *Nurse Education in Practice*, 10(6), 374-378.

Njeru, J. W., Patten, C. A., Hanza, M. M., Brockman, T. A., Ridgeway, J. L., Weis, J. A., ... & Wieland, M. L. (2015). Stories for change: development of a diabetes digital storytelling intervention for refugees and immigrants to minnesota using qualitative methods. *BMC Public Health*, 15(1), 1-11.

Paliadelis, P., & Wood, P. (2016). Learning from clinical placement experience: Analysing nursing students' final reflections in a digital storytelling activity. *Nurse Education in Practice*, 20, 39-44.

Peterson, C. C., Cousino, M. K., Donohue, J. E., Schmidt, M. L., & Gurney, J. G. (2012). Discordant parent reports of family functioning following childhood neuroblastoma: a report from the Children's Oncology Group. *Journal of Psychosocial Oncology*, 30(5), 503-518.

Radtke, J. V., Tate, J. A., & Happ, M. B. (2012). Nurses' perceptions of communication training in the ICU. *Intensive and Critical Care Nursing*, 28(1), 16-25.

Reitmaier, T., Bidwell, N. J., & Marsden, G. (2011). Situating digital storytelling within African communities. *International Journal of Human-Computer Studies*, 69(10), 658-668.

Rieger, K. L., West, C. H., Kenny, A., Chooniedass, R., Demczuk, L., Mitchell, K. M., ... & Scott, S. D. (2018). Digital storytelling as a method in health research: a systematic review protocol. *Systematic Reviews*, 7(1), 1-7.

Rosas, L. G., Vasquez, J. J., Naderi, R., Jeffery, N., Hedlin, H., Qin, F., ... & Stafford, R. S. (2016). Development and evaluation of an enhanced diabetes prevention program with psychosocial support for urban American Indians and Alaska natives: A randomized controlled trial. *Contemporary Clinical Trials*, 50, 28-36.

Ruland, C. M., Starren, J., & Vatne, T. M. (2008). Participatory design with children in the development of a support system for patient-centered care in pediatric oncology. *Journal of Biomedical Informatics*, 41(4), 624-635.

Shelby-Caffey, C., Úbéda, E., & Jenkins, B. (2014). Digital storytelling revisited: An educator's use of an innovative literacy practice. *The Reading Teacher*, 68(3), 191-199.

Siu, M. M. Y. (2018). Empathy in nursing: Understanding patient's experience through digital storytelling. *SciFed Nursing & Healthcare Journal*, 2(2):2.

Stacey, G., & Hardy, P. (2011). Challenging the shock of reality through digital storytelling. *Nurse Education in Practice*, 11(2), 159-164.

Stenhouse, R., Tait, J., Hardy, P., & Sumner, T. (2013). Dangling conversations: reflections on the process of creating digital stories during a workshop with people with early-stage dementia. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing, 20(2), 134-141.

Svavarsdottir, E. K., Kamban, S. W., Konradsdottir, E., & Sigurdardottir, A. O. (2020). The impact of family strengths oriented therapeutic conversations on parents of children with a new chronic illness diagnosis. *Journal of Family Nursing*, 26(3), 269-281.

Şimşek, B. (2015). Silence to Sound: Narrating Hearing Loss and Beyond for Health Communication in Turkey. *Journal of Faculty of Letters/Edebiyat Fakultesi Dergisi*, 32(2).

Taylor, S. (2010). Communication, communication, communication. *Nursing and Residential Care*, 12(3), 140-142.

Terry, L. M. (2012). Service user involvement in nurse education: A report on using online discussions with a service user to augment his digital story. *Nurse Education Today*, 32(2), 161-166

Top, F. Ü., & Kulakaç, N. Hemşirelik öğrencilerinin pediatri kliniğine ilişkin klinik rahatlık ve endişe durumları. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(3), 280-288.

Turgut, G., & Kışla, T. (2015). Bilgisayar destekli hikâye anlatımı yöntemi: Alanyazın araştırması. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 6(2), 97-121.

Urstad, K. H., Ulfsby, K. J., Brandeggen, T. K., Bodsberg, K. G., Jensen, T. L., & Tjoflat, I. (2018). Digital storytelling in clinical replacement studies: Nursing students' experiences. *Nurse Education Today*, 71, 91-96.

Younis, J. R., Mabrouk, S. M., & Kamal, F. F. (2015). Effect of the planned therapeutic communication program on therapeutic communication skills of pediatric nurses. *Journal of Nursing Education and Practice*, 5(8), 109.

Van Galen, J. A. (2017). Agency, shame, and identity: Digital stories of teaching. *Teaching and Teacher Education*, 61, 84-93.

Wawro, L. (2012). Digital storytelling. *Children & Libraries*, 10(1), 50-52.

Wijnen, E., & Wildschut, M. (2015). Narrating goals: A case study on the contribution of digital storytelling to cross-cultural leadership development. *Sport in Society*, 18(8), 938-951.

Willis, N., Frewin, L., Miller, A., Dziwa, C., Mavhu, W., & Cowan, F. (2014). "My story"—HIV positive adolescents tell their story through film. *Children and Youth Services Review*, 45, 129-136.

Wilson, D. K., Hutson, S. P., & Wyatt, T. H. (2015). Exploring the role of digital storytelling in pediatric oncology patients' perspectives regarding diagnosis: A literature review. *SAGE Open*, 5(1), 2158244015572099.